صد سال تفسیر روایت «سبعه احرف» به تلاوت به معنا و توجیه ابن مجاهد به قرائات سبع

این را مکرر عرض کردم که مرحوم طبرسی می‌فرمایند؛ البته از عموم دیگران نقل کرده‌اند؛ چرا قرن اول و دوم نزد بزرگان اهلسنت جایز بود که تلاوت به مرادف بکنند؟ جایز بود، نمی‌گویم رایج بود؛ مستنکر نبود. هر کسی به معنا تلاوت می‌کرد به او چیزی نمی‌گفتند. خود مالک که گفته بود امام جماعت نخواند، اما از حیث حکم فقهی می‌گفت که جایز است. اینها را قبلاً بحث کرده‌ایم. مالک می‌گفت «لاتصلّوا خلف من یقرأ بالشواذ» یا خلاف مصحف عثمان. الآن هم در فقه مالکیه هست. اما درعین‌حال خودش می‌گفت قرائت به خلاف مصحف عثمان و بلکه قرائت به مرادف جایز است. کاری که انس می‌کرد. می‌گفت اینها جایز است که ابن حزم می‌گفت کافر است. درحالی‌که کافر نیست چون زمان او به این صورت بود. خب چرا از بین رفت؟ این نکته خیلی مهمی است. یکی از آنها همین است که الآن عرض می‌کنم؛ مرحوم طبرسی فرمودند در نیمه دوم قرن اول و تقریباً تمام قرن دوم –که کسائی آخر آن بود- در این یک قرن و نیم، «جرّوا انفسهم»؛ یک عده‌ای پیدا شدند که عمرشان را گذاشتند برای تعلیم و تعلم قرائت مسموعه. لذا با زحمات اینها تقریباً در آغاز قرن سوم زشت بود کسی به مرادف قرائت بکند. لذا مفسرین و قراء، راجع به حدیث «سبعة احرف» صد سال خلا مفهومی داشتند. آنها معنا می‌کردند که «سبعة احرف» یعنی به مرادف بخوان اما در فضای میدانی مستنکر شده بود.

لذا ابن مجاهد که درست در سال سیصد السبعه را نوشت درک می‌کرد که «سبعة احرف» را چه کار کنیم؟! با زحمات این قراء عشره، اساتید آنها و شاگردان آنها، «سبعة احرف» به آن معنایی که برای آنها صاف بود، مستنکر شده و همه تعجب می‌کنند؛ همانطور که ابن حزم گفت اگر مالک متوجه باشد که چه می‌گویی کافر است. ابن مجاهد خیلی زرنگی کرد. آمد قراء سبعه را جا انداخت. الآن هم علماء علوم قرآنی باید داد بزنند که منظور از «نزل القرآن علی سبعة احرف»، این قراء سبعه نیستند. شما هر کتابی را که باز می‌کنید این را تذکر می‌دهد.

عده‌ای به ابن مجاهد حمله کردند؛ من عرض می‌کنم ابن مجاهد به کسانی که به او حمله می‌کنند می‌خندند. چون کار او روی حساب بود و مقصود داشت و کار خودش را هم کرد. یعنی الآن دیگر در فضای بحث علوم قرآنی در سبعة احرف نزد اهلسنت خلأی ندارید که امام فرمودند «کذبوا اعداء الله». چرا؟ چون «سبعة احرف» ابن مجاهد جای آن آمده است. لذا نزد علماء بزرگ شیعه از قرن یازدهم در مورد سبعة احرف می‌گویند آن چیزی که مردود است یعنی این قرائت. اینها از نظر تاریخ بحث نکات خیلی مهمی است.

بازبینی #2
ایجاد شده 2 مه 2024 14:12:35 توسط ... .
به روزرسانی شده 6 ژوئن 2024 13:00:42 توسط ... .